

Türk Nöroşirürji Derneği
Spinal ve Periferik Sinir Cerrahisi
Öğretim ve Eğitim Grubu

Hasta bilgilendirme broşürü

LOMBER FASET EKLEM ENJEKSİYONU

www.spineturk.org

FASET EKLEMLERİ NEDİR?

Faset eklemleri, bir omurla komşu diğer bir omurun, üst ve alt eklemsel çıkıntıları arasında yaptığı gerçek bir eklemdir ve omurganın arka kısmında yer alır. Faset eklemleri sağlamlık sağlar, omurgaya eğilme ve bükülme yeteneği kazandırır. Eklem, kıkırdak ince bir yüzey tabaka içerir, kapsülle çevrilidir ve içi sinovyal sıvıyla (kıkırdağı besleyen ve omurga hareket ettiğinde iki kemik yüzeyi arasındaki sürtünmeyi önleyen bir sıvı) doludur.

FASET EKLEMİ ENJEKSİYONU NEDEN UYGULANIR?

Faset eklemi enjeksiyonunun basit olarak iki sebebi vardır:

- 1. Tanı:** Ağrının kaynağını bulmak.
- 2. Tedavi:** Tespit edilen bir anormalliği tedavi etmek.

Çoğu bel ağrısı, kendi kendine birkaç hafta içinde veya dinlenme, tıbbi tedavi (antiinflamatuvar ilaçlar vb), fizyoterapi ve egzersizler gibi konservatif tedavilerle düzelmeye gösterir. Altı haftadan fazla süredir bel ağrısı şikayetiniz varsa ve konservatif tedaviler yardımcı olmadıysa veya ağrınız arttıysa, doktorunuz omurganın yapısının görüntülenebilmesi için manyetik rezonans görüntüleme (MRG) veya bilgisayarlı tomografi (BT) gibi tanı koyucu testler isteyebilir. Faset ekleminde bir problem (inflamasyon, irritasyon, şişlik veya artrit gibi), hafif bel ağrılarına neden olabilir. Tanı koydurucu testler faset eklemindeki anormalliği gösterebilir, ağrının kaynağının faset eklemi olduğunu ortaya çıkarabilir. Fakat faset eklemi ağrının kaynağı olmasına rağmen, testler normal çıkabilir. Faset eklemlerinin gerçekten bel

ağrısının sebebi olduğuna karar verilirse, bir enjeksiyon ("blok" olarak adlandırılır) istenebilir. Faset eklemine uygulanan düşük miktarda lokal anestezi madde enjeksiyonu ile ağrı azalır veya yok olursa bu durum, ağrının kaynağının faset eklemi olabileceğini gösterir. Bu uygulama şekli, faset eklemi enjeksiyonunun tanı koydurucu olarak kullanımınıdır.

Bir faset eklemine ağrının kaynağı olduğu tespit edilirse, anestezi ajanların ve antiinflamatuar ilaçların tedavi edici enjeksiyonları uzunca bir süre ağrı hafiflemesi sağlayabilir.

ENJEKSİYONLAR NASIL UYGULANIR?

Faset eklemi enjeksiyonları hasta uyanıkken, lokal anestezi altında ve iletişim kurabilir bir vaziyette uygulanır. Bazen doktorunuz uygulama boyunca sizi daha rahat ettirmek için uyuşturucu kullanabilir. Enjeksiyon genellikle röntgen masasında yüzüstü yatarak gerçekleştirilir.

Doktorunuz, etkilenmiş eklemün üstündeki sırt bölgesini temizleyip sterilize edecektir. Uygulama süresince, doğru faset eklemine iğneyi yerleştirebilmesine imkan sağlayacak floroskopik röntgen uygulanacaktır. Dikkatli yerleştirmeden sonra, doktorunuz enjeksiyon bölgesinin üstündeki deriyi uyuşturmak için lokal anestezi kullanacaktır.

Faset eklem enjeksiyonları 3 tiptir:

1. Intrafaset enjeksiyon
2. Faset eklemine inerve eden sinir bloğu
3. Faset eklemine inerve eden sinirde termokoagülasyonla rizotomi

Intrafaset enjeksiyon: Faset eklemi içerisine floroskopi altında 22 G iğneyle girilerek 0.2 ml kontrast madde enjekte edilir. Daha sonra tanısal amaçlı olarak 1 ml %2 lidokain veya markain enjekte edilir. Eğer uzun süreli etki isteniyorsa tedavi edici olarakta lokal anestezi madde steroidle karıştırmak enjekte edilir. Bunun etkisi uzun süreli etki gösterir. Ancak enjeksiyon esnasında faset kapsülü içerisine yüksek hacimli enjeksiyon yapılırsa kapsül rüptürüne bağlı eklem dejenerasyonunun hızlanmasına neden olabilir. Bu işlem tek seviye uygulanabilir.

Faset eklemi inerve eden sinir bloğu: Bir faset eklem 2 sinir kökünden inerve edilir. Sinir bloğu yapılacaksa bir eklem için 2 seviye blok yapılmalıdır. Blok sadece lokal anesteziyle tanısal olarak ve uzun etki etmek için depo steroidle yapılır. Etkinlik 3-4 gün sürebileceği gibi aylarca da sürebilir.

Faset eklemi inerve eden sinirde termokoagülasyonla rizotomi: Eğer yapılan sinir bloğu ile ağrı geçiyor fakat erken sürede tekrar ediyorsa sinir bloğunu uzun etkili kılmak için Radyofrekans jeneratörü adı verilen cihazla sinire termokoagülasyon yapılır. Bu sayede aylarca etkin ağrı kontrolü sağlamak mümkündür.

Bu işlem doğumsal eklem bozukluğu (istmik defekt), instabil spondilolistezis bulunan hastalarda uygulanmamalıdır. Çünkü ağrı, hastayı rahatsız eden bir duyum olmakla beraber dokudaki hasarı bildiren bir alarmdır. Listezisin artışı ve nörolojik defisitinin ortaya çıkmasının fark edilmesini zorlaştırabilir.

Bu yöntemler faset ekleme bağlı ağrının diske bağlı ağrıdan ayırımında çok önemlidir. Faset eklem ağrısının tedavisinde de seçilmiş olgularda oldukça etkindir.

Şekil: Faset enjeksiyonun direk grafide görünümü

ÖZEL HAZIRLIKLAR VAR MIDİR?

Uygun bölgeye karar verildiğinde doktorunuz, lokal anestezi (lidokain veya bupivikain) ve antiinflatamatuvar (genellikle bir kortikosteroid) enjekte edecektir. Enjeksiyonun yerinin doğruluğundan emin olmak ve ek enjeksiyonlar gerekip gerekmediğine karar verebilmek açısından, size ağrınızın hafifleyip hafiflemediği sorulabilir. Bu uygulama, etkilenmiş faset eklemi sayısına bağlı olarak daha sonra tekrarlanabilir. Gerçek enjeksiyon birkaç dakika almasına rağmen genel uygulama genellikle 30-60 dakika sürer.

Bir faset eklemi enjeksiyonu uygulanmadan önceki 3 gün, aspirin benzeri antiagregan (kan sulandırıcı) almamış olmalısınız. Ayrıca enjeksiyondan önceki en az 4 saat içinde reçeteli ağrı kesici almamalısınız. Doktorunuzla tüm tıbbi durumlar hakkında görüşünüz. Enjeksiyon günü bazı doktorlar, uygulama öncesi en az 4 saat içinde yiyecek ve içecek (su dahil) almamanızı önerir. Fakat insülin bağımlı diyabet hastasıysanız doktorunuzu bilgilendirin; uygulamadan önce normal yeme alışkanlığınızı değiştirmeniz gerekmeyebilir.

Uygulama öncesi 4 saat içinde ilaç almaya ihtiyaç duyuyorsanız az miktarda suyla izin verilebilir. Enjeksiyon öncesi kısıtlanan yiyecek ve su ihtiyaçları hakkında doktorunuzla görüşün.

ENJEKSİYONDAN SONRA NE OLUR?

Ameliyattan hemen sonra bel veya sırt ağrınızda bir azalma veya tamamen iyileşme hissedebilirsiniz. Doktorunuz, ağrının hafifleme seviyesini değerlendirmek için ağrıya sebep olacak bir hareket yapmanızı isteyebilir. Normal olarak uygulamadan hemen sonra yürümeye başlayabileceksiniz. Bazı hastalar, enjeksiyondan sonraki birkaç saat içinde olağan dışı bir şekilde bacaklarda güçsüzlük, uyuşukluk, sızlama hissedebilirler. Tepki süreniz, uygulamada kullanılan ilaçlar yüzünden etkilenebilir ve araba kullanmanız enjeksiyondan hemen sonra tavsiye edilmez. Uygulama sonrası araba kullanabilen birine ihtiyaç duyabilmeniz muhtemeldir.

Evde, enjeksiyon bölgesinde hissedebileceğiniz herhangi bir ağrının buz veya doktorunuzca önerilen bir ağrı kesici ilaç ile tedavisini yapabilirsiniz. Enjeksiyonda uygulanan lokal anestetik maddenin etkisi ortadan kalktığında, ağrınız geri gelebilir. Enjeksiyonun steroid unsurlarının ağrıyı hafifletmeye başlaması 7-10 gün alabilir. İlk günün ardından ağrının izin vereceği kadarıyla günlük aktivitelere geri dönebilirsiniz; fakat izin verilecek özel aktivitelerle ilgili tavsiyelerini almak için doktorunuzla görüşün. Çoğunlukla, enjeksiyon sonrası günlük işinize dönebilirsiniz.

İlk tedavi edici faset enjeksiyonundan sonra ağrılarınızda bir azalma olmazsa aynı bölgeye enjeksiyon yoluyla yapılacak sonraki tedaviler genellikle tavsiye edilmez.

Hafif bel-sırt ağrılarının tedavisi için uygulanan faset enjeksiyonlarının etkinliği tartışmalıdır. Araştırmalar faset enjeksiyonları uygulanan hastaların %18-63'ünde 6 aydan daha uzun sürede bel ağrılarında hafifleme olduğunu göstermiştir.

FASET ENJEKSİYONLARINI KİMLER ALMAMALIDIR?

Eğer ağrınız 4-6 haftadan eskiyse, konservatif tedavilerin diğer formlarını denemediyse veya hafif bel ağrılarınız varsa tedavi olarak, faset enjeksiyonlarını almamalısınız. Bir antikoagülan ilaç (kumadin ve heparin gibi) kullanıyorsanız ve aşırı kanamadan şikayetiyse bu uygulama tavsiye edilmez. Bu tür ilaçları alıyorsanız, bunu doktorunuza belirtmelisiniz. Bel ağrılarınıza sebep olarak, bir enfeksiyon veya malignitenin sonucu olduğu tanısı koyulduysa, ağrı hafifletmede kullanılan diğer uygulamalar önerilir.

YAN ETKİLERİ VAR MIDIR?

Yan etkilerin görülme sıklığı, herhangi tıbbi enjeksiyon uygulamanınki kadardır ve olabilirliğini, uygulama almadan mutlaka doktorunuzla gözden geçirin. Faset enjeksiyonlarından kaynaklanan muhtemel komplikasyonlar, enjeksiyon bölgesinde ağrı, kanama, hematom oluşumu ve enfeksiyondur. Kullanılan steroid içeren ilacın yan etkileri ise sıvı retansiyonu, kilo alma, yükselen kan basıncı, baş dönmesi ve uykusuzluğu içerir. Steroid yan etkileri genellikle geçicidir.

UYARI

Bu broşür, hastaları bilgilendirmek için şu anki bilgilere göre genel uygulamaları içerecek şekilde hazırlanmıştır.

Daha fazla bilgi için doktorunuzla görüşünüz.

TÜRK NÖROŞİRÜRJİ DERNEĞİ SPİNAL VE PERİFERİK SİNİR CERRAHİSİ ÖĞRETİM VE EĞİTİM GRUBU

Taşkent Caddesi 13/4, 06500 Bahçelievler ANKARA

Tel: 312 212 64 08 Faks: 312 215 46 26

E-posta: info@turknorosirurji.org.tr

www.spineturk.org